

Europa, droom en desillusie

Voor veel arme Tunesische jongeren is Europa een obsessie. Maar de realiteit valt vaak tegen. Sommige Tunesiërs keren ontgoocheld terug. 'Zoek een oplossing in Tunesië, adviseer ik mijn landgenoten.' Anderen blijven hunkeren naar Europa.

THESSA LAGEMAN, TUNESIË

'Ik ga opnieuw proberen. Voor de zesde keer'

Khaled (niet zijn echte naam) drinkt een espresso in zijn stamcafé in het centrum van Zarzis. In die Zuid-Tunesische stad heeft vrijwel iedereen een familielid in Europa. Vanuit de haven van Zarzis, niet ver van de grens met Libië, zijn heel veel jongeren illegaal naar Europa vertrokken.

Tunesische vissers hebben al regelmatig Afrikaanse en Aziatische vluchtelingen moeten redden, die in onzwaardige bootjes vanuit Libië vertrekken. De vissers vinden vaak dode mensen in hun netten. De aantallen worden niet bijgehouden en de stank en de aanblik van de halfvergane lichamen is onbeschrijfelijk, zeggen ze. Ze lijden daardoor veel verliezen, omdat ze eerder moeten terugkeren vanop zee als de vluchtelingen nog leven.

Binnenkort hoopt de 28-jarige Khaled voor de zesde keer in acht jaar illegaal de Middellandse Zee over te steken. Alles bij elkaar betaalde hij de smokkelaars 13.000 euro en telkens werd hij weer teruggestuurd. 'Vluchten naar Europa is een obsessie geworden. Als je de Tunesiërs uit Europa hier ziet in de vakantie, de mooie auto's en kleren die ze hebben. Dat wil iedereen wel', glimlacht hij.

Met zijn werk als taxichauffeur verdient hij heel wat minder dan voorheen. Zijn job toen? Mensensmokkelaar. Daarom wil hij ook niet op de foto. Zijn taak was om de passagiers te verzamelen in een appartement, waar ze moesten wachten tot er een visser werd gevonden die een boot kon besturen.

Zo gaat het nog steeds, maar zonder Khaled. Nadat er een aantal arrestaties verricht werden, besloot hij te stoppen als smokkelaar.

De mensensmokkelaars delen vaak drugs uit om de mensen rustig te houden, vertelt hij over zijn ervaringen. Als er nog een kapitein gezocht wordt of een plek over is, dan worden 'collega's' in andere kustplaatsen gebeld. 'Maar eerst moet je de politie weten om te kopen, want zij moeten doorgeven wanneer de kustwacht weg is.'

Over de migranten die verdronken zijn en het risico dat hij zelf neemt, denkt hij niet echt na. Honderden jongeren uit de stad zijn de afgelopen jaren verdronken. Een goede vriend van hem ook. 'Dat is het lot', zegt hij en wijst naar boven.

Ali Boujlida keerde na een kort verblijf in Frankrijk terug naar Tunesië. Hij hoedt er nu schapen. © THESSA LAGEMAN

Tunesische vissers vinden regelmatig Afrikaanse en Aziatische vluchtelingen in hun netten. © THESSA LAGEMAN

Ali Mcharek leefde even in Parijs, maar keerde terug. Hij opende een kleine frisdrankhandel. © THESSA LAGEMAN

'Europa viel tegen. Ik keerde terug naar huis'

Ali Boujlida (24) herinnert zich de avond in 2011 dat hij met zijn vrienden in het café zat nog goed. 'Waarom proberen we het ook niet?', zeiden ze tegen elkaar. Ook zijn ouders overwoogen te gaan.

Het was de periode na de revolutie, de start van de Arabische Lente. Circa 40.000 Tunesiërs vertrokken dat jaar naar Italië en een groot deel vanuit het havenstadje Zarzis. De afgelopen jaren is het aantal Tunesiërs dat de illegale overtocht maakt gedaald, omdat de kustwacht actiever is en Italië de meeste Tunesiërs direct terugstuurt.

Boujlida sliep zes maanden in parkjes in verschillende Franse steden en verdiende een habbekrats met slecht betaalde baantjes. Maar toen hoorde hij dat de Franse overheid Tunesiërs die terugkeren naar hun land om er een zaakje op te richten tot 7.000 euro geeft. Boujlida greep de kans. Hij laat ons de 40 schapen zien die hij van het geld kocht in een half afgewerkt schuurtje voor het huis van zijn familie.

De directeur van de organisatie in Zarzis die terugkerende Tunesiërs begeleidt, vertelt dat inmiddels 230 Tunesiërs gebruik hebben gemaakt van de Franse regeling. De organisatie probeert jongeren ook - met een subsidie van de Europese Commissie - te informeren over de risico's van de overtocht en de realiteit van het leven in Europa. Tunesiërs kunnen ook bij de organisatie terecht voor informatie over de mogelijkheden om op een legale manier in Europa te werken, als seizoenarbeider of uitzendkracht.

Ook Ali Mcharek (46) is teruggekeerd uit Europa. Hij maakte in de herfst van 2011 de oversteek - 'het stormde op zee, vreselijk' - omdat hij zijn baan in een hotel in Tunesië was verloren door de terugval van het toerisme. Hij trok naar zijn broer in Parijs. Het leven in Europa was niet wat hij ervan verwacht had. Hij zag dat veel lotgenoten moesten stelen en drugs verkopen om te eten en hij kon niet zo veel sparen als hij gehoopt had. Na vier jaar werken als groenteboer, kwam hij met 2.500 euro thuis. 'Natuurlijk was dat veel minder dan ik had gedacht', zegt hij. Hij opende met de steun van de Franse overheid een kleine frisdrankhandel in Zarzis. Tegenwoordig waarschuwt hij jongeren uit zijn stad die naar Europa willen. 'Het is erg moeilijk zonder verblijfsvergunning. Zoek hier een oplossing, adviseer ik de jongeren.'

WAT KRIJG JE VAN BELGIË ALS JE VRIJWILLIG TERUGKEERT?

Alle migranten - zowel asielzoekers, uitgeprocedeerde asielzoekers als mensen zonder papieren - kunnen in België vrijwillig terugkeren naar hun land van herkomst. Zowel hun **reiskosten als de kosten voor hun reisdocumenten** worden dan vergoed. Migrant die uit landen van buiten de Europese Unie of de Balkan komen, krijgen bovendien een **terugkeerpremie** van 250 euro per vol-

wassene en 125 euro per kind. Daarnaast komen (uitgeprocedeerde) asielzoekers soms in aanmerking voor **re-integratiesteun**. Die varieert van 700 tot 2.200 euro en moet de re-integratie in het land van herkomst makkelijker laten verlopen. Migrant kunnen het geld gebruiken om een onderneming op te richten, een woning te renoveren of te huren, werk te zoeken of medische

kosten te betalen. Het geld wordt niet cash aan de migranten betaald, maar doorgestuurd naar lokale partners of kantoren in het land van herkomst. Zij voeren de betalingen uit en controleren of de re-integratie optimaal verloopt. Fedasil, de dienst die ook instaat voor de opvang van asielzoekers, is verantwoordelijk voor het programma van de vrijwillige terugkeer. **FE/SH**

EU biedt Turkije hulp in ruil voor zes nieuwe kampen

Europa belooft Turkije hulp als het verhindert dat vluchtelingen doorstromen naar Europa. Ankara rekent op Europese co-financiering voor de oprichting van zes nieuwe opvangkampen.

KRIS VAN HAVER

De Turkse president Recep Tayyip Erdogan is bereid samen te werken met de Europese Unie om de vluchtelingenstromen te beheersen. De details werden maandag aangekaart bij Erdogans 'Europese' bezoek in Brussel. EU-Commissievoorzitter Jean-Claude Juncker gaf gisteren de details vrij van het voorlopige pact tussen Turkije en de EU. Hij

kondigde het samenwerkingsplan aan voor het Europees Parlement in Straatsburg, tijdens een debat over de migratietop van 23 september.

Voorlopig gaat het slechts om een ontwerpdocument. Erdogan heeft enkel toegezegd dat erover gesproken kan worden. Wel is het de bedoeling dat het plan onmiddellijk in werking treedt. De details worden deze week verder besproken en mogelijk al eind volgende week voorgelegd aan de EU-leiders. Zij moeten het uiteindelijke fiat geven.

Het eerste onderdeel van het akkoord is de creatie van betere opvangcapaciteit in Turkije zelf. Europa belooft daarvoor humanitaire en vooral financiële hulp. De Unie had

al 1 miljard euro extra beloofd aan Turkije. Het land zou ook kunnen rekenen op een flinke hap uit het nieuw op te richten trustfonds dat de wortels van de migratie in de regio bestrijdt.

Het akkoord spreekt ook over een structurele hervestigingspolitiek, waarbij migranten op een 'ordelijke' en legale manier naar Europa worden gebracht. Een Duits perslek sprak het voorbije weekend van de hervestiging van een half miljoen vluchtelingen uit Turkije in Europa, maar over dat cijfer wordt met geen woord gerept.

Turkije belooft van zijn kant de vluchtelingen te registreren en de asielpcedure te doorlopen. Er ko-

men tevens inspanningen om de vluchtelingen beter te integreren in de Turkse samenleving. Ze krijgen toegang tot de arbeidsmarkt, aangepast onderwijs en gezondheidszorg. Met de EU-hulp wil Turkije prioriteit geven aan de bouw van zes nieuwe opvangkampen.

Het tweede luik van het akkoord is het tegengaan van illegale migratie, onder meer door het versterken van de kustwacht. De samenwerking met Griekenland en Bulgarije inzake grenscontrole wordt verbeterd. Turkije zou wel pas zicht krijgen op visumvrij reizen naar Europa als het de grenzen beter beschermt en de door Europa teruggestuurde illegale migranten opnieuw opneemt.

TELEX

+++++ De Internationale Organisatie voor Migratie (IOM) heeft vanuit Libië een melding ontvangen over de dood van ongeveer 100 vluchtelingen in de Middellandse Zee. Dat maakte de organisatie gisteren bekend. Het was nog niet duidelijk of de bootvluchtelingen zich samen in een vaartuig bevonden en waar ze precies verdronken zijn. De groep zou zondag vertrokken zijn. +++++ In de haven van het Franse Calais werden in de nacht van maandag op dinsdag dan weer zeven Syrische vluchtelingen uit het water gevist. Ze probeerden al zwemmend een schip in het Kanaal te bereiken in de hoop zo in het Verenigd Koninkrijk te raken. De vluch-

telingen werden met onderzoekers verschijnen naar een ziekenhuis gebracht. +++++ Dat de massale toestroom van migranten Europa voor opvang-

problemen stelt, is geen geheim. 'De instroom zal ongetwijfeld ook wegen op de begroting van sommige landen', zei de hoofdeconoom van het IMF Maurice Obstfeld (foto) gisteren. Maar de instelling ziet ook lichtpunten. 'Uiteindelijk zal de vluchtelingenstroom goed zijn voor de economische groei van Europa.'